

Textos Llatins

Codi: 100372
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500241 Arqueologia	OT	3	0
2500241 Arqueologia	OT	4	0
2500501 Història	OT	4	0
2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	FB	1	2

Professor/a de contacte

Nom: Francisco Carbajo Molina
Correu electrònic: francisco.carbajo@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Ulisse Cecini
Francisco Carbajo Molina

Prerequisits

Prerequisits

Aquesta assignatura NO és una introducció a la llengua llatina sinó que està destinada a estudiants que han cursat llatí a batxillerat o que en tenen un coneixement equivalent. A més, s'adverteix que l'estudiant haurà de tenir ben assimilats els continguts bàsics de morfosintaxi nominal i verbal, de sintaxi casual i oracional i de lèxic, que formen part del programa de l'assignatura Elements de Llengua Llatina del primer semestre. L'estudiant que es trobi amb dificultats per assolir el nivell podrà demanar materials de suport i ajuda al professorat en tutories, però tindrà la responsabilitat d'esforçar-se per arribar-hi.

Llengua

L'estudiant ha de tenir la disposició de seguir les classes impartides en català i d'utilitzar materials escrits en aquesta llengua (sense excloure'n altres), però pot utilitzar en el seu treball o la seva participació el castellà (o una altra llengua pròxima si es dona el cas).

Objectius

Aquesta assignatura és la continuació lògica de l'assignatura "Elements de Llengua Llatina" que la major part dels estudiants ha cursat el primer semestre del primer curs. Després d'haver consolidat els coneixements gramaticals i lèxics bàsics en l'assignatura esmentada, Textos Narratius proposa continuar, d'una banda amb

l'estudi d'elements progressivament més sofisticats de la gramàtica llatina (sempre a partir de la seva ocurrència en els textos); i, d'una altra, amb la pràctica de la lectura comprensiva, comentari i si escau traducció de textos llatins de caràcter bàsicament narratiu.

L'estudiant, en acabar el semestre, haurà de ser capaç de:

- Aplicar les tècniques que permeten la comprensió ràpida del text llatí.
- Comprendre un text en prosa o en vers narratiu d'aproximadament 15 línies en 1.30h, amb ajut del diccionari, i respondre a qüestions sobre el seu contingut. Eventualment, traduir-lo tot o en part.
- Comprendre el significat d'un text llatí de dificultat mitjana-baixa sense l'ajut del diccionari.
- Explicar alguns elements gramaticals d'un text en prosa o en vers a partir de qüestions proposades pel professor.
- Conèixer el context, l'argument i els personatges del *Satíricon* de Petroni.

Competències

Arqueologia

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.

Història

- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Estudis d'Anglès i de Clàssiques

- Aplicar els coneixements gramaticals adquirits a l'anàlisi i la comprensió dels textos grecs i llatins.
- Explicar un text literari, aplicant els propis coneixements literaris, mètrics i estilístics.
- Identificar i valorar les principals fites històriques, sociopolítiques, científiques, literàries i culturals del món grecoromà.
- Interpretar textos llatins i grecs, escrits en prosa i en vers, aplicant el mètode filològic.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els principals mètodes, tècniques i instruments de l'anàlisi històrica.
2. Aplicar l'anàlisi morfosintàctica a la lectura de textos llatins de dificultat progressiva.
3. Aplicar les tècniques que permeten una comprensió ràpida i global del text llatí.
4. Demostrar el coneixement dels principals fenòmens culturals de l'antiguitat.
5. Elaborar un comentari gramatical i de realia dels textos proposats.
6. Elaborar un comentari lingüístic dels textos proposats.
7. Explicar els continguts i les característiques de les obres llegides en traducció.
8. Explicar oralment i per escrit les característiques d'un text llatí de dificultat progressiva.
9. Identificar el contingut d'una obra literària clàssica (temes, personatges, tòpics...) en diferents realitzacions posteriors de la cultura occidental (arts plàstiques i literatura).
10. Identificar un lèxic bàsic progressivament ampliat.
11. Llegir i traduir correctament textos clàssics en llatí de dificultat progressiva.
12. Organitzar i redactar textos de forma clara, correcta i adequada.

Continguts

Continguts

I. TEXTOS

- Prosa. Selecció de textos de Petroni i altres autors (si cal lleugerament adaptats).
- Poesia. Selecció d'epigrames de Marcial.

II. GRAMÀTICA

Morfologia nominal i verbal.

- Els pronoms (personals, anafòrics i demostratius, indefinits i interrogatius-relatius)
- Els numerals (cardinals, ordinals, multiplicatius i distributius).
- Verbs defectius i irregulars (*uolo, nolo, malo, fio, eo*)
- Verbs compostos de *sum*.
- Participi de futur.
- Imperatiu present i futur

Aprofundiment en la sintaxi dels casos.

- Acusatiu d'extensió
- Doble acusatiu
- Datiu possessiu
- Doble datiu
- Dat. complement d'adjectiu
- Genitiu de preu, de qualitat, partitiu, possessiu
- Ablatiu de qualitat i complement d'adjectius
- Locatiu

Sintaxi de l'oració simple.

- Ús del subjuntiu en oració independent.
- Interrogatives directes.

Sintaxi de l'oració complexa.

- La conjunció *ut* en oracions substantives i adverbials.
- L'infinitiu de futur i el seu ús en les subordinades d'infinitiu.
- Construccions personals de l'infinitiu.
- Relatives en subjuntiu
- Subordinades substantives amb *quod, quin* i *quominus*

III. EL SATÍRICON DE PETRONI

Lectura del *Satíricon* de Petroni.

Metodologia

Les activitats docents seran eminentment pràctiques. El professor i els estudiants dedicaran temps a:

- Llegir, comprendre, comentar i, eventualment, traduir, la selecció de textos proposada.
- Produir i escoltar paràfrasis llatines dels textos proposats.
- Adquirir els mecanismes que permeten augmentar progressivament el volum i la dificultat del text estudiat.
- Llegir i comprendre textos a vista.
- Corregir els textos treballats individualment per l'alumnat.
- Comentar el contingut lingüístic dels textos traduïts.
- Explicar-ne continguts gramaticals.
- Treballar el lèxic dels textos per ajudar l'estudiant a anar-lo adquirint.

- Explicar continguts literaris, culturals, històrics o socials que ajudin a contextualitzar el text.
- Corregir i comentar les activitats de morfosintaxi i lèxic assignades.

L'estudiant s'haurà de responsabilitzar de dur preparat al dia el text que es proposa per a la seva lectura comprensiva, les activitats morfosintàctiques i de lèxic i l'obra de lectura.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat empleni les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

les activitats morfosintàctiques i l'obra de lectura.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat empleni les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició teòrica	5	0,2	6, 8, 9
Traducció i comentari filològic de textos en prosa i en vers	50	2	2, 3, 5, 6, 8, 10, 11
Tipus: Autònomes			
Activitats de morfosintaxi	20	0,8	2, 5, 10
Estudi personal	10	0,4	6, 10
Lectura del <i>Satíricon</i> de Petroni	15	0,6	7, 9
Traducció personal	48	1,92	

Avaluació

L'avaluació de l'estudiant es farà a partir de la recollida de les evidències següents:

- Resolució d'activitats virtuals de morfosintaxi per demostrar que comprèn i sap aplicar els continguts explicats a les classes. 5%
- Prova de morfologia i sintaxi. 20%
- Control de lectura del *Satíricon* de Petroni. 10%
- Assistència i participació activa a les activitats docents. 5%
- Dues proves de comprensió de textos (amb preguntes de gramàtica i lèxic) (25% i 35%, respectivament, de la nota final). En total els textos sumaran entre 10 i 15 línies/versos.

Si el professorat en té dues o més evidències singulars, l'estudiant no podrà rebre qualificació de no avaluable. Així, doncs, qualsevol estudiant que hagi presentat dues o més evidències tindrà una qualificació en l'escala de suspens fins a MH, d'acord amb els percentatges esmentats.

Tanmateix, per estar en condicions de superar l'assignatura, l'estudiant, com a mínim, haurà d'haver realitzat:

- Totes les proves de comprensió de textos, lèxic i gramàtica.
- El control de lectura del *Satíricon*.

Així, doncs, en cas que la suma de la ponderació de les notes fos 5 o més, però no s'acomplís algun dels dos requisits esmentats anteriorment per superar-la, l'estudiant tindrà qualificació de 4,5 (suspès).

En la prova de recuperació, que serà programada pel Deganat de la Facultat, només es podrà optar a una nota de 5 (Aprovat).

Per poder presentar-se a la prova de recuperació cal haver fet abans les tres proves de llengua (morfologia i sintaxi bàsiques + les dues proves de comprensió de textos, lèxic i gramàtica).

El calendari de proves és el següent (sempre que no aconselli canviar-lo algun motiu de força major):

- Prova de morfologia bàsica: primera meitat de març.
- Primera prova de comprensió de textos, lèxic i gramàtica: segona meitat de març.
- Control de lectura del *Satíricon* de Petroni: finals d'abril.
- Segona prova de comprensió de textos, lèxic i gramàtica: principis de juny.

En cas que l'estudiant no pugui assistir a una prova parcial o a la prova final de recuperació el dia fixat no tindrà oportunitat de repetir l'examen, si no és que el professorat ho considera oportú a la vista de la documentació acreditativa del motiu de l'absència.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin més d'una irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En cas que les proves i les activitats i participació a classe no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. El professorat vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

L'estudiant tindrà el dret a una revisió de les proves i altres activitats d'avaluació, que es farà de manera individualitzada amb el professor en la data i horari que aquest estableixi i que comunicarà a l'alumnat.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats de morfosintaxi	5	0	0	2, 5, 6
Assistència i participació a les activitats docents	5	0	0	1, 2, 3, 5, 6, 8, 11
Control sobre la lectura del <i>Satíricon</i> de Petroni	10	0	0	4, 7, 9
Primera prova de comprensió de text, lèxic i gramàtica	25%	0	0	2, 3, 8, 10, 11, 12
Prova de morfologia i sintaxi bàsiques	20	2	0,08	2, 5
Segona prova de comprensió de text, lèxic i gramàtica	35	0	0	2, 3, 8, 11, 12

Bibliografia

Manuais de gramàtica i sintaxi llatines:

- Lisardo Rubio - Tomás González, *Nueva gramática latina*, Madrid, Coloquio, 1990.
- Eduard Valentí Fiol, *Sintaxi llatina*, Ed. Curial, Barcelona, 1979 [revisada per P. L. Cano].

Diccionaris bilingües.

- Antoni Seva (dir.), *Diccionari llatí-català*, Enciclopèdia Catalana, 2019.
- Agustín Blánquez, *Diccionario*

L'avaluació de l'estudiant es farà a partir de la recollida de les evidències següents:

- Resolució d'activitats de morfosintaxi per demostrar que comprèn i sap aplicar els continguts explicats a les classes.
- Prova de morfologia i sintaxi bàsiques.
- Control de lectura del *Satíricon* de Petroni.
- Participació activa a les activitats docents. Es valorarà especialment que l'estudiant comparteixi la seva traducció o les seves respostes amb el grup-classe
- Dues proves de comprensió i traducció de textos (amb anàlisi gramatical) no vistos a classe (20% i 40%, respectivament, de la nota final). En total els textos sumaran entre 10 i 15 línies/versos.

Si el professorat en té dues o més evidències singulars (activitats, control d'assistència i/o proves), l'estudiant no podrà rebre qualificació de no avaluable. Així, doncs, qualsevol estudiant que hagi presentat dues o més evidències tindrà una qualificació en l'escala de suspens fins a MH, d'acord amb els percentatges esmentats.

Tanmateix, per estar en condicions de superar l'assignatura, l'estudiant, com a mínim, haurà d'haver realitzat:

- Totes les proves de traducció de textos no vistos a classe i haver obtingut una qualificació mínima de 4 entre totes dues (tenint en compte el valor de cadascuna).
- El control de lectura del *Satíricon*.

Així, doncs, en cas que la suma de la ponderació de les notes fos 5 o més, però no s'acomplís algun dels dos requisits esmentats anteriorment per superar-la, l'estudiant tindrà qualificació de 4,5 (suspès).

A les proves de traducció no es podrà fer servir l'apèndix gramatical del diccionari.

En la prova de recuperació, que serà programada pel Deganat de la Facultat, només es podran recuperar les proves de traducció corresponents i la prova de gramàtica, és a dir un 70% de la qualificació final.

Per poder presentar-se a la prova de recuperació cal haver fet abans tots dos exàmens de traducció. En serà l'única excepció un cas de força major, justificat amb un document oficial.

El calendari de proves és el següent (sempre que no aconselli canviar-lo algun motiu de força major):

- Prova de morfologia bàsica: primera meitat de març.
- Primera prova de traducció: segona meitat de març.
- Control de lectura del *Satíricon* de Petroni: finals d'abril.
- Segona prova de traducció: principis de juny.

En cas que l'estudiant no pugui assistir a una prova parcial o a la prova final de recuperació el dia fixat no tindrà oportunitat de repetir l'examen, si no és que el professorat ho considera oportú a la vista de la documentació acreditativa del motiu de l'absència.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin més d'una irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En cas que les proves i les activitats i participació a classe no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. El professorat vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

L'estudiant tindrà el dret a una revisió de les proves i altres activitats d'avaluació, que es farà de manera individualitzada amb el professor en la data i horari que aquest estableixi i que comunicarà a l'alumnat.

-español, Madrid, Gredos, 2017.

- Félix Gaffiot, F., *Grand Gaffiot. Dictionnaire latin-français*, Hachette, 2000.
- P. G. W. Glare, *Oxford Latin Dictionary*, Clarendon Press, 2012.

Diccionaris / Manuals de literatura.

- Ludwig Bieler, *Historia de la literatura romana*, Madrid, Gredos, 1971.
- Carmen Codoñer (ed.), *Historia de la Literatura Latina*, Madrid, Cátedra, 1997.
- Simon Hornblower- Antony Spawforth, *The Oxford Classical Dictionary*, Oxford, Oxford University Press, 1996.
- Gian Biagio Conte, *Latin literature. A history*, Baltimore, Johns Hopkins University Press, 1999 / *Letteratura latina*, Milà, Mondadori, 2002.
- M. C. Howatson, *Diccionario de la literatura clásica*, Madrid, Alianza Editorial, 1991.

Traduccions del *Satíricon* de Petroni.

Al català:

- *Satiricó*, traducció catalana d'Albert Berrio i Romà Giró, Columna, Barcelona 1988.
- *Satíricon*, text llatí i traducció catalana de Sebastià Giralt, Adesiara, Barcelona, 2017.
- *El Satiricó i trenta fragments*, traducció catalana de Josep M. Pallàs, Quaderns Crema, Barcelona 1988.

Al castellà:

- *Satiricón*, traducció castellana de Carmen Codoñer, Akal, Madrid 1996.
- *Satiricón*, text llatí i traducció castellana de Manuel Díaz y Díaz, CSIC, Barcelona 1968-1969.
- *Satiricón*, traducció castellana de Pedro Rodríguez, Alianza Editorial, Madrid 2003.
- *El Satiricón*, traducció castellana de Lisardo Rubio, Gredos, Madrid 1978.

Context històric:

- Tom Holland, *Dinastía. La historia de los primeros emperadores de Roma*, Ático de los libros, Barcelona-Madrid-México, 2017.
- David Potter, *Los emperadores de Roma, La Historia de la Roma imperial desde Julio César hasta el último emperador*, Ediciones Pasado y Presente, Barcelona 2017.

Aracniografia:

Diccionaris i vocabularis online:

- Charlton T. Lewis, Charles Short, *A Latin Dictionary (Perseus)* < <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3atext%3a1999.04.0059> >.
- Félix Gaffiot, F., *Dictionnaire latin-français* < <http://gerardgreco.free.fr/spip.php?article43&lang=fr> > i < <http://www.tabularium.be/gaffiot> >.
- *DidacTerion. Diccionario latín-castellano* < <http://www.didacterion.com/esddl.php> >.
- *Collatinus* (català, castellà i altres llengües) < <https://outils.bibliissima.fr/en/collatinus-web> >.

Gramàtica, literatura i activitats:

- Carlos Cabanillas, *Materiales didácticos* < <https://sites.google.com/site/carloscabanillas/materiales-didacticos> >.
- Sebastià Giralt, *El laberint de Roma (Labyrinthus)* < <http://www.xtec.cat/~sgiralt/labyrinthus/roma/roma.htm> >, 2003-2020.

Textos llatins:

- *The Latin Library* < <http://thelatinlibrary.com> >.
- Harsch, U., *Bibliotheca Augustana* < https://www.hs-augsburg.de/~harsch/a_alpha.html >.
- Perseus Collection. Greek and Roman Materials < <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/collection?collection=Perseus:collection:Greco-Roman> >.

Programari

No es demana instal·lar cap programa.

PROVISIONAL